

27.11.2019 klo. 9.00

Rikollisuus edellisvuoden tasolla, varkaudet vähentyneet selvästi

Poliisin tietoon tulleen rikollisuuden taso on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut pääosin laskusuuntainen. Merkittävä osatekijä on ollut varkausrikollisuuden ja eräiden muiden omaisuusrikosten huomattava vähentyminen. Myös rattijuopumusten määrä on laskenut viimeisen kymmenen vuoden aikana, ilmenee Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin julkaisusta.

Vuonna 2018 rikosten määrä oli edellisvuoden tasolla. Liikenteeseen liittyvät rikokset ja rikkomukset muodostivat valtaosan rikosten kokonaismäärästä. Muista kuin liikenne- ja ajoneuvorikkomuksista 45 prosenttia oli omaisuusrikoksia, liikennesrikoksia 25 prosenttia ja pahoinpitelyrikoksia seitsemän prosenttia.

Henkeen ja terveyteen kohdistuneissa rikoksissa rikollisuuden kehitys on vaihdellut rikoslajeittain. Henkirikollisuuden taso on viime vuosina ollut historiallisen matala; Vuonna 2018 poliisi kirjasi 95 kuolemaan johtanutta väkivaltarikosta, rikollisuustaso oli 1,7 rikosta 100 000 asukasta kohti. Rikosten määrä nousi selvästi edellisvuoteen nähden, mutta oli edelleen alle 1990-luvun ja 2000-luvun keskitason.

Pahoinpitelyrikosten taso nousi vuoteen 2011 asti, mutta on viime vuosina pysynyt lähes muuttumattomana. Vuonna 2018 pahoinpitelyrikosten taso oli 610 pahoinpitelyä 100 000 asukasta kohti.

Myös väestölle suunnattujen kyselytutkimusten perusteella väkivallan määrä on viime vuosina pysynyt samalla tasolla, kun otetaan huomioon poliisin tietoon tullut ja piiloon jäänyt rikollisuus. Kansallisen rikosuhritutkimuksen mukaan vuonna 2018 neljä prosenttia aikuisväestöstä oli kokenut väkivaltaa, josta oli aiheutunut jokin fyysinen vamma tai jälki. Kyselylähteet osoittavat, että valtaosa pahoinpitelyrikoksista ei tule poliisin tietoon.

Poliisin kirjaamien raiskausrikosten määrä on viime vuosina lisääntynyt. Joiltakin osin nousua voivat selittää lainsäädännölliset muutokset.

Petosrikokset lisääntyneet kymmenessä vuodessa

Varkausrikollisuuden taso on laskenut lähes yhtäjaksoisesti vuodesta 2000 lähtien. Vuonna 2018 kirjattiin 2 224 varkausrikosta 100 000 asukasta kohti, mikä oli matalin taso vuosikymmeniin. Myös moottoriajoneuvojen anastukset, käyttövarkaudet ja luvattomat käytöt ovat viimeisen vuosikymmenen aikana vähentyneet huomattavasti.

Polkupyörävarkauksien määrä lisääntyi useiden eri tietolähteiden mukaan vuoteen 2015 asti, mutta varkauksien määrä on sekä poliisi- että kyselylähteiden mukaan viime vuosina joko tasaantunut tai kääntynyt laskuun.

Muista omaisuusrikoksista poiketen petosrikokset ovat viimeisen 10 vuoden aikana lisääntyneet olennaisesti. Tähän on vaikuttanut erityisesti internetin välityksellä tapahtuvan kaupan lisääntymisen. Petosrikosten määrä on kuitenkin viime vuosina tasaantunut.

Pääkaupunkiseudulla selvästi eniten varkausrikoksia

Valtaosa niin sanotusta massarikollisuudesta keskittyy kaupunkimaisiin ympäristöihin. Pääkaupunkiseudulla varkausrikosten väestöön suhteutettu taso on moninkertainen maaseutumaisiin ja taajaan asuttuihin kuntiin, mutta myös muihin kaupunkimaisiin kuntiin nähden. Myös pahoinpitelyrikoksissa rikostaso on kaupunkimaisissa kunnissa hieman korkeampi kuin maaseutumaisissa tai taajaan asutuissa kunnissa.

Maakunnittain tarkasteltuna pahoinpitelyrikollisuuden taso oli vuonna 2018 korkein Kainuussa ja Keski-Suomessa, varkausrikoksissa puolestaan Uudellamaalla. Henkirikollisuuden taso on perinteisesti ollut korkein Itä- ja Pohjois-Suomessa, mutta viime vuosina maakuntien väliset tasoerot ovat supistuneet.

Monista muista rikoslajeista poiketen liikenne-rikokset ovat yleisempiä maaseutumaisissa ja taajaan asutuissa kunnissa.

Väestöryhmien väliset erot rikollisuudessa ovat huomattavia

Sekä pahoinpitely- että omaisuusrikokset ovat olennaisesti yleisempiä nuoremmissa ikäryhmissä ja valtaosa rikoksista epäillyistä on tyypillisesti miehiä. Yleisimmissä rikoslajeissa rikollisuus on vahvasti keskittynyt pienituloisiin ja vähiten koulutettuihin väestöryhmiin.

Joissakin rikoslajeissa ulkomaalaisten ja maahanmuuttajataustaisten edustus rikoksista epäillyistä on huomattava. Maahanmuuttajataustaisten rikostaso on kuitenkin viime vuosina laskenut useissa keskeisissä rikoslajeissa. Vuosina 2009–2018 maahanmuuttajataustaisten rikostaso on lähes puolittunut varkausrikoksissa ja laskenut huomattavasti myös pahoinpitelyrikoksissa.

Rikollisuustilanne 2018 -julkaisu antaa kokonaiskuvan suomalaisen rikollisuuden tasosta, rakenteesta ja kehityslinjoista. Julkaisussa pureudutaan eri rikoslajien ominaispiirteisiin ja ajankohtaisiin ilmiöihin hyödyntämällä sekä viranomaislähteitä että kyselytutkimuksia. Tarkastelun kohteena ovat keskeiset rikoslajit sekä ajankohtaiset rikollisuuteen liittyvät ilmiöt, kuten kyberrikollisuus ja ulkomaalaistaustaisten henkilöiden rikollisuus.

Julkaisu:

Rikollisuustilanne 2018. Rikollisuuskehitys tilastojen ja tutkimusten valossa. Toim. Petri Danielsson. Katsauksia 36/2019. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, Helsingin yliopisto.
<http://hdl.handle.net/10138/307111>.

Lisätiedot:

suunnittelija Petri Danielsson
Puh. 02941 20860
petri.danielsson@helsinki.fi